

ARCHA

3
2004

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

jsme v unii... - dobrovolnou práci s dětmi a mládeží považuji za hodnotu - největší změnu zažijí mladí lidé - obluda naléhavosti může být královnou příležitosti - v irsku se jednalo o mládeži - pohádka "jak šel honza do světa" nebyla vůbec hloupá - z každé cesty si odnáším nějaký poznatek - inex jako návod k prospěšnému poznávání světa - člověk pro děti - jít do eu společně - odysea mysli - elim - bahno a hvězdy 2004 - čeští turisté v evropské unii

Jsme v Unii...

... hlásaly to palcové titulky ve všech novinách po letošním 1. květnu, znělo to ze všech médií.

Když jsem se vracel hodinu po půlnoci z Vyšehradu, odkud jsem sledoval slavnostní ohňostroj, ptal se jeden oslavami značně společensky unavený spoluobčan všech cestujících v našem vagónu metra, kde že je vidět ta změna, co vstup České republiky do Evropské unie přinesl. A já si znovu uvědomil, že ona změna nespočívá v něčem okamžitě viditelném, že závisí na nás, jak tu příležitost být „opravdovými Evropany“ uchopíme a naložíme s ní. A že mnoho našich sdružení i Česká rada dětí a mládeže samotná už vlastně dávno v Evropské unii je, oficiální vstup nevstup.

Mezinárodní spolupráce sdružení dětí a mládeže boří zdi a zasypává propasti mezi státy už déle než čtrnáct let. Za tu dobu se uskutěčnilo bezpočet mezinárodních

výměn, výjezdů na mezinárodní setkání i větších akcí se zahraniční účastí u nás. Kolik tisíců přátelství při nich bylo navázáno? Kolik lidí se dozvědělo, jak se žije v malé středoevropské zemi, kolik našich dětí a mladých lidí se vrátilo se skvělými zážitky a poznáním domů z cest? Kolik se jich proto začalo intenzivněji věnovat studiu cizích jazyků? Kolik našich sdružení je aktivními členy nějaké evropské organizace? Právě to je praktický příspěvek sdružení dětí a mládeže evropské integraci a dobrému interkulturnímu soužití – vytváření přátelských vztahů mezi lidmi. Pochopily to Francie a Německo po Druhé světové válce a na vzájemných výměnách mládeže rostla tehdejší Evropská společenství stejně dobře, jako na obchodních vztazích.

Co konkrétního, nového, vstup do Evropské unie mladým lidem ve sdruženích přináší? Snadnější možnost cestování nás napadne asi jako první věc. Tou druhou je lepší finanční podpora našich aktivit – nejen přes program EU Mládež, kde se od letošního roku zdvojnásobily prostředky a

jenž nám umožňuje samostatně rozšířit aktivity i na další státy mimo EU. Nabízejí se nové zdroje – tzv. strukturální fondy, které bychom se pro naši činnost měli naučit využívat. Dopadla na nás ale i některá negativa, spojená se vstupem – učíme se účtovat podvojně, nejnověji nám hrozí i sledování a placení DPH.

Máme také možnost lépe ovlivňovat evropskou politiku vůči mládeži – naposledy například obsah společných cílů EU pro naplňování Bílé knihy EU o mládeži v oblastech „dobrovolné aktivity“ a „lepší porozumění mládeži“, jak se můžete dočíst ve zprávě o konferenci v irském Dromolandu v tomto čísle Archy.

A protože se ČRDM stala konečně jedinou národní radou mládeže u nás, podáváme přihlášku do Evropského fóra mládeže, jež nás snad ještě letos přijme za svého člena. Česká republika v něm tak konečně získá vskutku silné reprezentativní zastoupení.

Tak ať se ten první „evropský“ rok vydaří ČRDM i všem dětem a mládeži v České republice!

Pavel Trantina
předseda ČRDM

Dobrovolnou práci s dětmi a mládeží považují za hodnotu

Předseda vlády Vladimír Špidla přijal zástupce České rady dětí a mládeže

Předseda vlády Vladimír Špidla přijal, jako vůbec první český premiér, ve středu 28.4.2004 v odpoledních hodinách představitele ČRDM. Ti premiérovi představili svou činnost ve prospěch mimoškolní výchovy ve sdruženích dětí a mládeže a zároveň poukázali na několik problematických okruhů, jež se týkají společenské podpory dobrovolné výchovné práce a právních a finančních podmínek pro ni.

„Dobrovolnou práci s dětmi a mládeží považujeme za hodnotu a hodnota to také opravdu je. Nejde zde pouze o jakousi prázdnou proklamaci, ale skutečně si této práce velmi ceníme“, zdůraznil premiér Špidla postoj vlády, vyjádřený mj. i v Konceptci státní politiky pro oblast dětí a mládeže do roku 2007, na jejímž naplňování se ČRDM podílí.

Velkou část jednání věnovali účastníci diskusi nad právním prostředím pro činnost sdružení dětí a mládeže, jež klade stále větší nároky na dobrovolníky. „Za

velmi pozitivní pokládám, že pan premiér přislíbil podpořit ministryni školství, mládeže a tělovýchovy, aby byla nová verze připravovaného zákona o práci s dětmi a mládeží postavena na pozitivním přístupu a zákon tak skutečně podporoval činnost dobrovolných pracovníků s dětmi a mládeží v mimoškolní výchovné oblasti“, zhodnotil tuto část jednání předseda ČRDM Pavel Trantina. Premiér Špidla rovněž podpořil snahu ČRDM o to, aby dobrovolná práce s dětmi a mládeží byla definována a uznávána jako veřejně prospěšná činnost. Společně s dalšími účastníky se zamýšlel nad možnými formami jejího ocenění.

Vladimír Špidla obdržel pozvání k návštěvě Bambiriády, několika-denní akce, jež ve dnech 20.-23. května v 28 městech celé České republiky představí činnost sdružení dětí a mládeže veřejnosti a zástupcům státní správy a samosprávy, nemohl je však zatím vzhledem k časovému zaneprázdnění přijmout. Naopak přislíbil účast na jednom z diskusních kulatých stolů s mladými lidmi, jež ČRDM pravidelně organizuje.

Česká rada dětí a mládeže je reprezentativní platformou 85 sdružení dětí a mládeže v České republice o celkovém počtu více než 200.000 individuálních členů. Posláním ČRDM je podporovat v duchu „Úmluvy o právech dítěte“ oprávněné zájmy dětí a mládeže ve snaze napomáhat všestrannému rozvoji mladých lidí po stránce duchovní, duševní, tělesné a sociální.

ČRDM plně respektuje svrchovanost a samostatnost všech svých členů a není jim žádným způsobem nadřizena. Podporuje činnost svých členů, zejména snahu o vytváření právních, hospodářských, společenských a kulturních podmínek vhodných pro jejich činnost. ČRDM zastupuje všechny své členy vůči domácím i zahraničním orgánům, organizacím a institucím.

Základní prioritou činnosti ČRDM vychází z jejího poslání – zvyšovat prestiž mimoškolní výchovy ve společnosti a přispívat ke zlepšování podmínek pro dobrovolníky, kteří s dětmi a mládeží v jejich volném čase pracují.

tisková zpráva

Největší změnu zažijí mladí lidé

Rozhovor se senátorem
Josefem Zieleniecem

Vy jste byl, pane senátore, necelé dva roky zástupcem ČR v Konventu Evropské unie, který pracoval na návrhu evropské ústavy. Co Vás osobně na práci v Konventu nejvíce zaujalo – jak po stránce odborné, tak politické i lidské? Považujete něco z toho za zvlášť inspirativní pro naše vnitřní společenské a politické poměry?

Příprava první evropské ústavy má historický rozměr. Jsem hrdý, že jsem u toho mohl být. Byla to velká výzva, protože nebylo jednoduché připravit dokument, který by Evropě otevřel nový prostor pro její přeměnu v demokratičtější, průhlednější a výkonnější systém a současně zachoval kontinuitu. Bylo úžasné vidět, jak 105 Evropanů z velmi odlišných zemí, od Portugalska až po Estonsko, od Švédska po Řecko a Kypr, někteří zaměření levicově, jiní pravcově, je schopno se dohodnout. Vůle po dohodě byla podle mne nejcharakterističtějším rysem Konventu. A výsledek stojí za to.

V poslední době jste se vyjadřoval o nutnosti zvýšit srozumitelnost fungování EU z hlediska samotných občanů EU. Jakou máte o tom konkrétnější představu?

Ano, Evropská unie, tak jak se postupně prohlubovala integrace, začala být pro své občany málo srozumitelná. Komplikovaná rozhodovací procedura začala vyvolávat nedůvěru. Objevil se pro to pojem „demokratický deficit“. Přijetí ústavy bude z tohoto hlediska velmi významné. Evropská ústava, podobně jako ústavy národních států, v přehledné formě upravuje vztahy mezi institucemi, popisuje rozhodovací procesy a garantuje práva občanů. Myslím, že díky tomu důvěryhodnost Evropské unie pro občany vzroste.

Za náš současný velký handicap v souvislosti s připojením k EU jste opakovaně označoval absenci určité národní strategie

našeho připojení k Evropské unii. Co by ji podle Vás mělo především charakterizovat?

Naše domácí diskuse o evropské integraci byla velmi ideologizovaná a polarizovaná. Na jedné straně tu byla téměř scholastická debata o tom, zda nedojde k ohrožení naší identity, zda se v EU nerozplyneme, debata, která je pro ty národy, které jsou v unii už léta, mnohdy až nepochopitelná. Druhá strana naší diskuse se soustředila téměř výlučně na otázku, zda nám vstup do unie přinese dost peněz z evropských fondů. Ty peníze jsou důležité, ale těžiště šance, kterou máme, spočívá přece v něčem jiném. Jde především o využití velkého prostoru, jehož jsme teď součástí, pro sebeuplatnění našich občanů, firem, nevládních institucí. O tom jsme politickou diskusí téměř nevedli. Vláda se měla pokusit připravit národní strategii pro působení v Evropské unii - dokument, který by určoval, kde jsou naše největší komparativní výhody i naše případné slabiny, a zaměřil se na to, jak výhod využít a jak se vyhnout rizikům. Dal bych příklad: Máme centrální polohu ve střední Evropě, která znamená výhodu, již mnozí jiní nemají. Jak toho využijeme? Zainvestujeme do naší dopravní či telekomunikační infrastruktury, abychom byli připraveni této své výhody využít? Stále skloňujeme

jako naši přednost kvalitní a pružnou pracovní sílu, lidi, kteří jsou schopni tvůrčího výkonu. Identifikujeme-li to jako naši komparativní výhodu, měli bychom tyto schopnosti a jejich využití rozvíjet podle promyšleného plánu, a především do této oblasti napřít investice. Zatím vše zůstává na úrovni obecných floskulí a na rozdíl od jiných zemí, které si před vstupem takovou strategii připravily ve vzájemné dohodě vládnoucích stran i opozice, my jsme se o to ani nepokusili. Irsko, které před lety do unie vstupovalo, dosáhlo právě díky tomu velkého úspěchu.

V nedávném rozhovoru pro Právo jste symbolicky vyjádřil úlohu českého poslance v Evropském parlamentu úkolem „přivést Evropskou unii k nám“. Jak si to konkrétněji představujete?

První čeští poslanci v Evropském parlamentu budou mít dva velké, neopakovatelné úkoly. Za prvé, uvést Českou republiku do Evropské unie. Podle jejich práce v Evropském parlamentu budou mnozí Evropané posuzovat celou republiku, budou poznávat její silné a slabé stránky. Podle těchto znalostí se bude utvářet naše pozice v EU a spolupráce s námi. Druhým a asi ještě důležitějším úkolem prvních poslanců bude přiblížit Evropskou unii našim občanům - zprostředkovat kontakt, ukázat, kde jsou reálné možnosti využití historické situace. Proto jsem přesvědčen, že těžiště jejich práce nebude jenom v Bruselu, bude také doma. Doufám, že se budoucím poslancům v Evropském parlamentu podaří vyhnout tomu, co často vidíme i u některých poslanců našeho národního parlamentu, kteří po zvolení zmizí ze svého volebního obvodu a téměř o nich není slyšet. Nechápu svůj mandát jako výzvu k vytvoření těsné vazby mezi voliči a parlamentem.

Jedním z typických rysů současných českých poměrů je mizivá důvěryhodnost

politické reprezentace (podle kontinuálních výzkumů CVVM je trvale nižší i než důvěryhodnost církví). Co je podle Vás příčinou tohoto stavu a jak by se dal změnit?

Důvěryhodnost parlamentu není jenom náš problém, i v řadě dalších zemí je na poměrně nízké úrovni. To je koneckonců pochopitelné už proto, že v parlamentu zasedají zástupci všech politických směrů a vedou tam ostrou, často konfliktní debatu. Parlament je z tohoto hlediska odrazem společnosti a paradoxně možná proto v ní nenachází tak vysokou akceptaci. Ale politická kultura u nás je podle mne i oproti západoevropským standardům přece jen na nižší úrovni. Nedovedeme oddělit věci, ve kterých je třeba vést spor, od těch, které se týkají základní roviny národního zájmu, kde je dohoda naopak nutná. Dával jsem v předchozích odpovědích příklad Irsko, kde například pokud jde o nasměrování země v Evropské unii došlo k dohodě napříč politickým spektrem. U nás se to nestalo a nebylo to možné ani v některých dalších otázkách základního zájmu republiky. I proto je důvěryhodnost naší politické reprezentace tak nízká. Doufám, že to čas změní, že postupně budeme odpovědněji volit a díky tomu budeme mít i odpovědnější politiky. Já sám dlouhodobě prosazuji změnu volebního systému, aby se do Poslanecké sněmovny volilo většinově. Poslanec pak bude skutečně zvolený jako osobnost a bude mnohem silněji cítit

vazbu s občany, kteří ho zvolili. Nebude se moci stát, že bude zvolený téměř anonymně, jako je tomu mnohdy nyní, kdy jsou kandidáti součástí dlouhé stranické listiny sestavené stranickým sekretariátem. Poslanci zvolení ve většinovém systému jsou navíc mnohem sebevědomější ve vztahu ke svým politickým stranám. Myslím, že i díky tomu by se pozdvihla prestiž celé politické scény.

Mohl byste srovnat předpoklady pro uplatnění v evropských podmínkách běžných studentů, které jste učil koncem 80. let na VŠE Praha, a studentů, se kterými jste se setkával v posledních letech jako docent FSV UK?

Začal jsem učit až v roce 1990. Je pravda, že je velký rozdíl mezi tehdejšími a dnešními studenty. Dnes u nich cítím mnohem odpovědnější přístup ke studiu, větší vědomí, že právě na škole začíná jejich celoživotní profesní dráha a že – mohu-li to tak říci – jak si zde ustelou, tak se v budoucím životě vespí. Já mám ještě jedno srovnání. Už několik let učím mladé Američany na Newyorské univerzitě. A tam to cítím ještě více – že ti mladí lidé ze Spojených států jsou přímo dychtiví nabrat znalosti, načerpat kapitál pro život, nepromarnit ani hodinu příležitosti, kterou mají. Doufám, že i naše vysoké školy a naši studenti se budou vyvíjet tímto směrem. Když učím Američany a vidím jejich přístup k práci a ke studiu, mnohem víc rozumím tomu, proč jsou Spojené státy tak úspěšným a silným národem.

Co je charakteristické pro pozici a směr působení mládežnických hnutí a organizací v současné EU?

Mládežnická hnutí a organizace jsou v Evropské unii velmi důležitou součástí občanské společnosti. Evropská unie, a vůbec tradice moderní evropské demokracie, spočívá na významné pozici nevládních organizací, různých spolků a institucí, které vytvářejí podstatnou část veřejného života. Když jsem byl na Konventu, viděl jsem, jak se tyto organizace, včetně mládežnických, snaží nejenom sledovat, jak vzniká první Evropská ústava, ale jak

se snaží také věci ovlivnit. Jejich komunikace s delegáty Konventu byla neobyčejně intenzivní. Jsem přesvědčen, že to je vývoj, který čeká i nás, a že mládežnická hnutí a organizace budou nejenom zájmovými sdruženími pro utváření vnitřního života mladé komunity, ale čím dál tím víc budou aktivní vůči celé společnosti, tak jako tomu je v Evropě.

Nač by podle vás rozhodně neměli zapomenout s ohledem na naši evropskou budoucnost ti, kteří pomáhají dnes mladým lidem orientovat se v životě?

Vstup do Evropské unie znamená velkou změnu pro nás pro všechny, ale největší změnu zažijí právě mladí lidé. Pro ně se otevírá mimořádná šance utvářet celý život pod jejím vlivem. To nejsou jenom obecné fráze. Možnost studia, možnost, aby profesionální kariéra probíhala v celém evropském prostoru – to jsou věci, na které naši mladí lidé musí být upozorňováni a vedeni k tomu také v rámci mládežnických organizací. Nejde jenom o prostou informaci. Myslím, že je teď čas ještě zintenzivnit mezinárodní spolupráci. Mladí lidé by měli dostat příležitost přicházet téměř každodenně do kontaktu se svými vrstevníky z celé Evropy, ještě více jezdit, účastnit se ještě více společných akcí. Jde nejen o to seznámit se, ale o celé spektrum dalších možností, od zlepšení znalosti jazyků až po vstřebání atmosféry moderní západní společnosti. Snad stojí za to na závěr zdůraznit něco, co se tak často připomíná, že to možná už nevnímáme, ale co je opravdu důležité – znalost jazyků. Samozřejmě, posun znalostí za uplynulých 14 let je neobyčejný. Dnes téměř každý maturant umí mluvit přinejmenším anglicky, ale není to ještě schopnost v cizím jazyce pracovat. Tady máme co dohánět, chceme-li se uplatnit jako jednotlivci i jako celý národ. Myslím, že bychom měli podstatně rozšířit počet těch, kteří mohou v cizím jazyce, a především v angličtině, podávat špičkový pracovní výkon. A to je další kvalitativní skok, který je před námi.

*ptal se Jiří Zajíc
foto Radka Páleníková*

Obluda naléhavosti může být královnou příležitosti

To jsou slova bývalé předsedkyně ČRDM Jany Vohralíkové, která pronesla v úterý 6. dubna ve svém vystoupení na jednání 19. valného shromáždění ČRDM. Než se k jejímu projevu vrátím podrobněji, asi bych měl hned v úvodu prozradit, že 19. valné shromáždění přijalo 12 nových členských sdružení. Jsou to: Občanské sdružení Filadelfie, Poškolák o.s., Boii o.s., Studentský klub Katolického gymnázia Halahoj, Sdružení turistických a táborečnických oddílů z Prahy, Projekt Odyssea, DUHA, ELSA, Junior-klub křesťanských demokratů, Mladí evropští demokraté, Mladí konzervativci a Mladí sociální demokraté.

V úvodu 19. valného shromáždění a 4. kongresu ČRDM vystoupil ředitel odboru mládeže MŠMT Mgr. Jindřich Fryč. Poděkoval za pozvání a popřál novému předsedovi Pavlu Trantinovi i ostatním členům nového představenstva, aby se jim „dařilo alespoň tak dobře, jako se dařilo předchozímu představenstvu a abyste pokračovali v započaté činnosti o které si myslím, že byla velice dobrá.“ Dále stručně informoval o současné situaci „zákona o práci s dětmi a mládeží“. MŠMT dostalo za úkol zapracovat připomínky z jednání legislativní rady vlády. O vývoj zákona má zájem i ministryně Petra Buzková, a tak byl na 27. 4. svolán odborný seminář, na který Jindřich Fryč pozval i zástupce ČRDM. Zatím neuzavřená je také možnost alespoň částečně podpořit projekt ČRDM k podvojnému účet-

nictví. Na závěr svého vystoupení Mgr. Fryč popřál „pokud možno chladnou hlavu a racionální přístup k věci. ČRDM má po neblahém osudu konkurenční střešní organizace KRUH novou šanci stát se respektovanou a jedinou národní radou dětí a mládeže a myslím si, že by bylo dobré, kdyby se ten poslední krok podařilo dnes udělat.“

Po řediteli odboru mládeže MŠMT přistoupila k mikrofonu Jana Vohralíková: „Pro mě je dnešní valné shromáždění vyvrcholením a ukončením příběhu, který jsme začali téměř před šesti lety. Tenkrát jsme měli směle sny a velké touhy, přáli jsme si vytvořit jednu jedinou mocnou silnou seriózní národní radu dětí a mládeže. Dneska jsme malinký krůček od toho. Já vím, že je úplně jiná situace, než byla na začátku. Je to možná všechno mnohem složitější. Moudří lidé říkají, a život mě to naučil, že nejvíc bolí, když umírají naše představy. Ale někdy je musíme nechat umřít, abychom dali prostor a otevřeli dveře něčemu novému, co může povýšit to staré.“

Obluda naléhavosti je leckdy královnou příležitosti. Tak to, co se možná dneska jeví jako obluda naléhavosti, může zítra být obrovskou bránou příležitosti. Přeji vám, až budete hlasovat, abyste toto krédo měli v hlavách a aby rada nakročila do něčeho nového, hezkého a jiného než jsme dělali my. Něčeho, co by ji mohlo posunout dál.“

Hlasování o přijímání nových členů nebylo jednoduché, ale proběhlo s chladnou hlavou a s racionálním přístupem (jak si to přál Mgr. Fryč) a ČRDM skutečně nakročila do něčeho nového (jak si to přála Jana Vohralíková).

Slávek Hrzal

(psáno pro internetový portál www.adam.cz)

Foto autor

PS: K průběhu i závěrům 19. valného shromáždění ČRDM i 4. kongresu ČRDM se budeme na stránkách Adama vracet. Přivítáme i vaše názory a postřehy.

V Irsku se jednalo o mládeži

Irsko v roli současné předsedající země EU si jako jeden z hlavních cílů svých snah vybralo mládež. Proto uspořádalo v době od 4. 3. do 7. 3. 2004 konferenci ministrů zodpovědných za mládež. Místem setkání byl hrad Dromoland na západním pobřeží Irska. Každá země mohla být zastoupena ministrem (příp. náměstkem pro mládež), dále vysokým ministerským úředníkem a třemi zástupci mládeže. Za naši republiku se konference zúčastnili náměstek ministryně ing. Karel Hrdý, ředitel odboru mládeže Mgr. Jindřich Fryč, předseda ČRD M Pavel Trantina, člen představenstva ČRD M Vít Madron a předseda Studentské komory Rady vysokých škol Jiří Nantl. Účastníci byli již od příjezdu ve čtvrtek večer zapojeni do diskusí o dvou zásadních oblastech týkajících se zavádění doporučení Bílé knihy EU o mládeži – jde o dobrovolné aktivity a lepší porozumění mládeži. Páteční dopoledne bylo věnováno plenárnímu jednání, na němž účastníky uvítala irská ministryně pro mládež Síle de Valera a dále na něm hovořili João Vale de Almeida, ředitel pro mládež, občanskou společnost a komunikaci v generálním ředitelství Evropské komise pro vzdělávání a kulturu a Giacomo Filibeck, prezident Evropského fóra mládeže. Účastníci se pak měli možnost seznámit s propracovaným systémem nově zřízeného Evropského portálu pro mládež, který v testovací verzi naleznete na <http://europa.eu.int/youth/>. Velmi zajímavý zásadní příspěvek k hlavnímu tématu konference „Mladí lidé a politika“ přednesl Dr. Maurice Devlin z Národní irské univerzity (zásadní myšlenky naleznete v příloze Archy).

Konference pokračovala diskusí nad tímto tématem v menších skupinkách. Shodli jsme se mj. na tom, že jakkoliv se dnes mladí lidé příliš nezapojují do klasických forem politické participace (účasti na rozhodování), jsou „političtí“ jinak – již samotná účast ve sdruženích dětí a mládeže a v různých projektech je projevem jejich občanského postoje, snahy po správě věcí veřejných. Proto skupina „participace“ mj. doporučila politikům následující kroky a shodla se na následujících stanoviscích:

- podpořit prezentaci činnosti mládeže v médiích,
- názory mladých lidí brát jako významné a hodnotné, čímž bude zapojení mládeže snazší a omezí jejich negativní pohled na politiku,

- mladí lidé „rychle“ odrůstají, proto je pro ně důležité co nejdříve vidět výsledky jejich participace,
- překážkou výraznější participace je nedostatek informací, který nemotivuje mladé lidi k zapojení se do veřejného života.

Následovala diskuse o společných cílech v aplikování Bílé knihy EU o mládeži – v oblastech „dobrovolné aktivity“ a „lepší porozumění mládeži“. Dobrovolná činnost má v zahraničí různé formy, někdy je dokonce alespoň minimálně placená a dobrovolnictví je tedy spjato se sociálním systémem a politikou zaměstnanosti, zatímco u nás stovky dobrovolníků pracují s dětmi a mládeží pouze ve svém volném čase. I proto byl někdy problém definovat takovéto aktivity a jejich přínos pro společnost a s tím spojené práva a povinnosti dobrovolníků. Avšak doporučení přece jen vznikla a nejsou samoúčelná. Páteční den zakončil společenský večer s typickou irskou hudbou a tanci. Sobotní dopoledne patřilo prezentaci výstupů z diskusí, mnohdy nejen k tématu, ale i k samotnému formátu konference, který se mladým účastníkům zdál zbytečně moc upjatý a oficiální a kde jim chyběla možnost větší interakce s ministerskými delegáty. Zástupci Nizozemského předsednictví, kteří plánují obdobnou konferenci na podzim, přislíbili, že příště zvolí volnější styl. Po obědě se ministři a jejich úředníci rozjeli domů, ale na mladé účastníky ještě čekala práce – obha-

joba jejich návrhů na společné cíle pro aplikaci Bílé knihy před zástupci Evropské komise. Debata byla velmi střizlivá a ze strany evropských úředníků vcelku vstřícná. Prosadil se i český návrh (podporovaný Holanďany a dalšími) na to, aby do plánování a realizace výzkumů o mládeži byla zapojena občanská sdružení, protože na rozdíl od teoretických výzkumníků kumulují značnou „znalost z terénu“. Konference znamenala pro zástupce České rady dětí a mládeže nejen možnost přispět do diskusí, ale i navázat nové kontakty, oprášit ty staré, získat informace a podněty pro naši činnost. Proto ji hodnotíme jako přínosnou.

Vít Madron a Pavel Trantina
foto autoři

Pohádka „Jak šel Honza do světa“ vůbec nebyla hloupá

Rozhovor s prezidentem AMD ČR Petrem Zapletalem

Vedle „klasické“ klubové činnosti je pro Asociaci malých debružárů ČR stěžejní ta zahraniční. Vedení AMD dbá na to, aby čím dál tím větší část – nejméně polovina – „jejich“ dětí měla možnost poznávat jiná prostředí, ať už jde o výstavy, inspirativní setkávání mladých lidí, tábory nebo návštěvy vědeckých center. Malých debružárů je v naší republice kolem dvou tisíc. A zvláštní věc – vzdor obecnému poklesu počtu dětí v Česku se zdejší debružářská členská základna nezmenšuje. Svým věkem většinou odpovídají základní škole. A svými schopnostmi zorientovat a domluvit se v zahraničí, zájmy a rozhledem...?

Od kdy se datují vaše zkušenosti s cestováním mladých lidí do zahraničí?

Debružáři přišli – což je známá historie – na první výstavu, která se pořádala v Praze někdy v lednu roku 1990. Francouzští lektori nás tehdy seznámili se zajímavou myšlenkou, založili jsme první kluby a od roku 1990 do roku 1992 jsme se jimi vlastně bavili při zaměstnání.

V roce 1992 jsme však už sepsali oficiální stanovy a vzniklo samostatné sdružení. Francouzská asociace, která nám při vzniku pomáhala, má osvědčený systém vypracovaný z Kanady – a my jsme ho přejali. Začalo to výměnami vedoucích, získávali jsme zkušenosti; následovala pozvání do Francie a naopak, Francouzi jezdili k nám...

Kde všude už malí debružáři byli?

Mezinárodní asociace malých debružárů (FIPD) sdružuje přes 40 zemí na celém světě – v Kanadě, v arabských zemích, v Jižní Americe, v Evropě. Poslední rok, dva se snažíme vybudovat samostatnou strukturu v návaznosti na spojování Evropy, kde máme a chceme mít i nadále těžiště své činnosti. Evropská struktura vypadá tak, že základ poskytuje francouzská profesionální organizace; i my, kteří jsme vznikli s nimi, patříme k debružářské špičce... Velmi aktivní debružáři jsou

v Belgii, slušní jsou také Němci – hlavně v Sasku – a dobré kontakty máme s Velkou Británií. Ještě dříve než u nás byli debružáři na Slovensku. Hnutí se postupně rozšiřuje i do dalších zemí, takže kontakty máme také s Polskem, s Itálií, se Španělskem, Portugalskem, Maďarskem...

Co podle vašich zkušeností přináší mezinárodní kontakty mladým lidem nejcennějšího? A jaký význam mají pro sdružení jako takové?

Obsahově jsme zaměřeni na vědu, techniku a ekologii. Programy jsou specifické tím, že jezdíme do partnerských zemí. A naši partneři to bezvadně umí, takže mají například podepsány dohody s vedením muzeí, kde neplatíme vstupné – a stejně tak i my uzavíráme dohody, které jsou výhodné i pro ně. Výsledky, které ze zahraniční spolupráce „vypadávají“ jsou však daleko širší – a podle mého názoru i významnější než vlastní těžiště naší

činnosti. Myslím si, že je důležité, aby pionýr jezdil za pionýry, skaut za skauty, určitě je to pro život spolkového organismu podstatné. Ale to, co si děti přivážejí z ciziny, je neskutečná motivace k životu v té organizaci; váží si jí a chtějí dělat něco víc, než jim dává státní systém nebo škola. Dále jde o jazyk. Uvědomí si totiž, jak jsou v cizí zemi bez znalosti jazyka značně omezeni: neumějí si nic přečíst, neumějí se orientovat. Přijedou zpátky a mají silnou motivaci k tomu naučit se řeč. A co já osobně považuji za nejdůležitější – naučí se orientovat. Už tím, že dítě musí nastoupit do autobusu, musí si sbalit věci, být za ně zodpovědné, musí být tolerantní k ostatním... A čím mladší věk, tím dřív si děti zvyknou na to, že Evropa je přece jenom větší než místo, kde žijí. A je to pak na nich také vidět.

Na kolik jste ve své činnosti závislí na státních dotacích? Mohli byste existovat bez nich?

Obecně lze říct, že můžeme existovat bez státních dotací – to může koneckonců každý. Je ovšem otázka, do jaké míry to ovlivní kvalitu naší práce.

Debrujáři jsou postaveni na tom – a je to dokonce jedno z nosných hesel – „Debrujár si vždycky ví rady!“. A na experimentování skutečně nejsou potřeba nějaké nákladné prostředky... Je ale fakt, že když je těch peněz více, daleko snáze se dá leccos uplatnit. Nepochybuji o tom, že i kdybychom nebyli vázáni na státní dotace, programy a celá naše organizace jsou natolik zajímavé, že by rodiče za děti platili ty samé peníze – ale dětí, které se s námi někam podívají, by nebylo tolik. Pochopitelně. Když u nás program do Velké Británie stojí 4500 korun a s cestovní kanceláří, která má celou mašinerii kolem, to stojí 7000, tak se nám daleko lépe daří někoho přesvědčit, že naše programy jsou kvalitní. Takhle vyvezeme do Velké Británie kupříkladu čtyři skupiny po 40 dětech, a jinak bychom vyvezli třeba jenom jednu. Peníze hrají většinou až tu první roli.

Co z hlediska dětských a mládežnických sdružení se podle vašeho názoru prakticky změní po 1. květnu 2004, až naše republika vstoupí do Evropské unie? Bude třeba snazší „dosáhnout“ i na nějaké jiné granty než dosud?

Těžko předvídat, ale myslím si, že zásadně se nezmění nic. Protože organizace, které fungují pět, šest, deset let – jako my – už nějakým způsobem informace a „drápky“ na tyhle zdroje mají. A měly. Vycházely z nějakých postupů. Víím, že řada sdružení společně s našim se přihlašovala třeba

do programu Mládež pro Evropu. Byli jsme jistým způsobem omezeni, ale měli jsme tu možnost a využívali některých grantů. Evolučním způsobem to bude pokračovat. Výhodou je, že teď už jsme platnými členy, nejsme bráni jako třetí země. Trochu nevýhodu spatřuji v tom, že systém je sice otevřenější, ale u toho koláče bude stát více lidí. Takže bude hodně záležet na kvalitě projektů a na objektivnosti jejich posuzování.

Myslíte si, že by se mezinárodní kontakty mladých lidí a dětí měly podporovat více než dosud?

Obecně, a to neplatí jen pro debrujáry: jestliže mám dobrý obsah, tak jednoznačně ano. Protože čím víc člověk cestuje, čím více poznává, tak tím se zvětšuje jeho osobnost a hodnocení jeho okolí.

Pohádka „Jak šel Honza do světa“ nebyla vůbec hloupá. Za první republiky se na zkušenou chodilo do Vídně... Prostě, čím víc těch informací mám, tím více se dokážu ve světě orientovat – a opačně – tím víc si vážím toho, co mám doma, protože odsud pocházím. A pro děti platí tím spíš: čím dřív začnu, tím víc těch informací získám a mohu je uplatnit.

Chtěl byste na evropské téma ještě něco poznamenat závěrem?

Co bych velmi rád, a co se nedaří, je opravdová spolupráce doma. Možná by se měli ti vedoucí a funkcionáři neformálně víc setkávat a prodiskutovávat některé záležitosti. A hledat cesty k tomu, aby ministerstva nebyla opozičním partnerem ale jistým rádčem, pomocníkem. Ale dokud si neuděláme pořádek sami mezi sebou, tak to nepůjde. V tom vidím zásadní problém: udělat si pořádek doma – a potom pokračovat. Nemí to nic nového, ono je to i v té Francii, Anglii, všude. Ale kdyby se toho aspoň kousíček povedl, tak by to určitě prospělo každé organizaci.

*Za rozhovor poděkoval Jiří Majer
foto Radka Páleníková a archiv AMD*

Z každé cesty si odnáším nějaký poznatek

Mezinárodní činnost se může pro řadu oddílů zdát nadbytečnou. Bojové hry v lese, vůně dřeva a stavba letního tábora jsou pravým balzámem na dnešní přetechizovaný svět. Co nám chybí? Únik k „jednodušším“ formám zábavy však má vždy tu druhou stranu mince – a tou je cesta zpět, do civilizace. Každý ten návrat snáší jinak. Někdo si jej v duchu probere, jiný si zanadává, někdo na to raději ani nemyslí.

Cesty do zahraničí jsou úplně jiné. Vždy se na jejich startu těším, co zajímavého zase objevím. Při opouštění dopravního prostředku – posledního ostrůvku jistoty - vystřídá nadšení trocha obav. Dostanu se tam, kam mám? Potkám ty správné lidi? Nepopletl jsem něco při přípravě? Na tyto pocity jsem si už zvykl. Asi trochu k zahraničním cestám patří; navíc, vždycky to nakonec dopadne dobře. Vždycky se také nakonec těším domů a přivážím si i řadu cenných zkušeností.

Co je samozřejmostí?

Možná jsem měl při svých cestách po Evropě štěstí, ale všude jsem se domluvil. Nejhorší je prý naučit se těch prvních deset jazyků, pak už to jde samo. Já se cítím relativně bezpečně v angličtině. Na druhou stranu to docela stačí. Nesetkal jsem se s tím, že bych se nedomluvil. Jazykové vybavení oceníte, když tápete v cizím městě a potřebujete se dobrat na příslušné nádraží, zastávku apod. Co vás možná překvapí, že se tam domluvíte. Možná vám neporadí hned první občan, kterého oslovíte, ale určitě vám pomůže. Pro mě je vždycky velkým překvapením, jak silně jsou naši jazykoví sousedé vybaveni. Jakou samozřejmostí jsou jednání v cizích jazycích, jak běžné je domluvit se na ulici.

Co je jednoduché?

Vždycky mě udivovalo, jak snadné bylo zakoupit si jízdenku na místní dopravu. Stačilo říct kam, a hned jsem měl, co jsem potřeboval. Někdy mě to i

mrzelo, že žádný problém nevzniká, že nikdo nehartusí atp. Porovnávám si v duchu zážitky, které mám, s tím, jak jsou odbavováni zahraniční turisté třeba na hlavním nádraží v Praze. A trochu závidím, že si stačí přečíst na kterémkoli z místních nádražiček, kam má ten vlak namířeno, a ono to tam opravdu jede.

Co je smutné?

Je mi vždycky líto, když se během cesty do zahraničí nestačím ponořit místním lidem pod kůži.

Moc se mi líbí, s jakou lehkostí totiž někdy řeší situace, které by u nás vedly k velkým konfliktům. Rád sleduji, jak komunikují učitelky se svými žáky na vycházkách do muzea nebo jakými nitkami tahají mámy děti od výkladních skříní.

Co mám moc rád?

Mám radost, když mají děti radost. Měl jsem to štěstí, že jsem byl při tom, když se setkaly děti z oddílu s podobnou „tlupou“ ze zahraničí. Mohly spolu žít, povídat si, hrát si i pobýt chvíli v rodinách. Bylo mi moc příjemné pozorovat, že se domluví a že spolu kamarádí. Není to asi běžné, ale po pár dnech pobytu v rodině označil jeden z našich oddílových rarášků svoji novou (později ji přejmenoval na druhou) maminku. Možná to bylo proto, že v této rodině zažil moc pohody a klidu, možná víc než doma. V každém případě šlo o exkurzi rodinné výchovy, na kterou se nezapomíná...

Já si z cest odnáším vždycky i řadu inspirací. Co by šlo udělat i u nás, co změnit v naší činnosti, co by mohlo děti ještě bavit a co mohou děti udělat pro to, aby se jim dařilo u nás lépe.

Jirka Tom (Pionýr)
foto archiv autora

INEX jako návod k prospěšnému poznávání světa

Ve světě velmi rozšířenou, netradiční formou poznávání cizích zemí jsou mezinárodní dobrovolnické projekty. V zahraničí jsou známé jako „international voluntary projects“ či „workcamps“ nebo francouzsky „chantiers“. Trvají většinou dva až tři týdny a sejde se na nich skupina ne více než 15 mladých lidí z různých zemí světa, kteří pak společně žijí a pracují. Z mládežnických sdružení působících pod křídly ČRD má s nimi bohaté zkušenosti INEX – Sdružení dobrovolných aktivit (SDA). Jak z následujícího textu vyplývá, květnový vstup Česka do Evropské unie je rozhodně nezaskočil.

Mezinárodní veřejně prospěšné projekty dobrovolné práce, organizované INEXEM-SDA, nepomáhají jen řešit konkrétní místní problémy. Také – a možná, že především – šíří myšlenky dobrovolné práce, zejména mezi mladými lidmi. Jim také, ale i starším lidem ze zahraničí INEX umožňuje účast na projektech u nás – a naopak českým dobrovolníkům dává možnost vyjet na podobné projekty do zahraničí. Touto formou jim chce umožnit poznávat každodenní realitu a kulturu cizích zemí jinou než turistickou formou. Učí je poznávat sociální, ekonomické a jiné rozdíly a pochopením rozmanitosti světa pěstovat i vzájemnou toleranci.

Veřejně prospěšné práce se týkají nejrůznějších oblastí. Namátkou: práce s dětmi, s postiženými lidmi a s jinými sociálními skupinami, práce v přírodě, na ekofarmách a na obnově památek. V programu ale nescházejí ani kulturní a jiné festivaly. Náplň projektu a činnosti v jeho rámci většinou počítají s málo zkušenými a nekvalifikovanými dobrovolníky. Skupina má kromě ubytování a dalšího programu zajištěno i společné stravování; jídlo si nejčastěji připravují účastníci sami z místních zdrojů. Pro dobrovolníka i hostitelskou komunitu předsta-

vuje významnou hodnotu mezinárodní ráz projektu. Přípravují ho totiž místní komunity a mezi účastníky jsou často i dobrovolníci z řad tamní mládeže, což přispívá k neocenitelné možnosti mezikulturního poznání a navazování nových přátelství.

Nevládní a nezisková organizace INEX-SDA je občanským sdružením založeným v roce 1991. Jeho stěžejní činností je poskytovat příležitosti právě na poli dobrovolnictví. Zkušenosti zde získané přinášejí šance k osobnímu zapojení mladých lidí do aktivit občanské společnosti i k osobnímu rozvoji jednotlivých lidí. INEX-SDA je otevřeno všem dobrovolníkům bez ohledu na věk; právě oni ji utvářejí, přetvářejí, formují a posouvají dopředu. Na práci, nadšení a iniciativě dobrovolníků je sdružení založeno – a bez nich by zaniklo.

INEX-SDA je od svého založení plnoprávným členem mezinárodní organizace Alliance of European Voluntary Service Organisations (ALLIANCE) a Co-ordinating Committee for International Voluntary Service Organisations (CCIVS), zaštitěné světovou organizací UNESCO. INEX-SDA je rovněž partnerskou organizací mezinárodních sítí Service Civil International (SCI) a Youth Action for Peace (YAP). Dalšími spolupracujícími organizacemi jsou zastřešující organizace Association of Voluntary Service Organisations (AVSO), Eastlinks, International Cultural Youth Exchange (ICYE). Prostřednictvím členství nebo partnerství INEX-SDA aktivně spolupracuje s téměř dvěma sty organizacemi po celém světě.

Každý rok posouvají lidé z INEXU nabízené dobrovolnické projekty a důvěryhodnost přijímajících organizací. Jak? Na základě osobních setkání se zástupci partnerských organizací na mezinárodních konferencích a seminářích; dalším zdrojem pro hodnocení spolupráce je „zpětná vazba“ a informace od navrátilivších se dobrovolníků...

Podle materiálu INEX-SDA zpracoval –maj-

Člověk pro děti

Asi nejsem sám, kdo se občas zamyslí nad tím, jak si získat oblibu u dětí. Konec konců pro člověka, který s nimi celý život pracuje, je to otázka docela pochopitelná. Není to však jen problém můj, píše se o tom celé tlusté více či méně odborné knihy. A může vůbec být oblíbeným ten, jehož povinností je vychovávat a vzdělávat? Vždyť musí od dětí vyžadovat práci a poslušnost, musí občas použít trest, musí dát někdy i horší známku. A přesto je jasné, že může. Anketa Zlatý Ámos to jasně dokazuje. Navíc vyvrací názory, že děti budou navrhovat takové pedagogy, kteří jsou tzv. mírní, nekladou na ně žádné nároky. Opak je pravdou.

Za deset let, po které anketa existuje, se nestalo, že by do finále postoupil pedagog, který by nebyl osobností. Děti jsou přísnou porotou. To ví každý, kdo s nimi pracuje. A jen tak pro nic a za nic by kantory do ankety nenavrhly. Faleš, přetvářka, neupřímnost, nespravedlivost, přezíravost – to děti rychle odhalí. Při vyplňování přihlášky si žáci musí uvědomit, proč mají právě toho jednoho pana učitele nebo tu jednu paní učitelku v oblíbě. Porovnáme-li nejčastěji vyzdvihované vlastnosti, vychází následující žebříček: Smysl pro humor, spravedlnost, obětavost, ochota, náročnost, spolehlivost, otevřenost, upřímnost. Jenomže k tomu všemu musí mít Zlatý Ámos ještě něco navíc. Něco, co se dá jen těžko pojmenovat, ale co z něj vyzařuje. Něco, co se nedá naučit. Musí to prostě být člověk pro děti.

Anketa Zlatý Ámos, pořádaná občanským sdružením Klub Domino (Dětská tisková agentura) se letos přehoupala do druhé dekády. A nastartovala ji pěkně zostrá. Zlatý Ámos 2004, který byl v sobotu 27. března 2004 slavnostně korunován ministryní Petrou Buzkovou, člověkem pro děti je. Jiří Luka, učitel na prvním stupni základní školy Mendíků v Praze 4, získal titul nejen od dospělých porotců, ale zároveň od dětí. Jak sám přiznal, překvapilo ho, že mu po finále chodily gratulovat i děti z jiných škol a říkaly, že mu fandily. Bez zajímavosti není ani fakt, že před několika lety současného Ámose učil Libor Sládek, který anketu vyhrál v roce 2000.

Jiří Luka podle pravidel ankety odučil v královské koruně první hodinu po korunovaci. Zároveň využil svého postavení vladaře a na den vyhlásil školním

rozhlasem královský zákaz dávat poznámky a špatné známky.

V březnu 2005 však odevzdá korunu i žezlo svému nástupci. Kdo to bude? To můžete ovlivnit i vy. Pravidla ankety jsou jednoduchá.

Navrhovat kandidáty na Zlatého Ámose mohou pouze žáci základních a středních škol. Přihláška musí obsahovat stručnou charakteristiku navrhaného, popis jedné příhody s ním prožité a podpisy sta osob, které s přihláškou souhlasí. To vše musí dojít do 31. prosince 2004 na adresu Klub Domino, DTA, Na Nivách 314, 141 00 Praha 4. Podrobnější informace najdete na www.radiodomino.cz

Slávek Hrzal
foto Petr Zákostelský

Jít do EU společně

Ve dnech 20. - 24. března 2004 se na Slovensku uskutečnil Contact Meeting Seminar. Národní parlament dětí a mládeže zastupovala Iva Havlíčková a Vít Jarý. Na programu byly především mezinárodní výměny mladých lidí – Youth Exchange Programme. Seminář byl perfektně zorganizovaný, ubytování vynikající, strava úžasná. Program byl dostatečně volný, abychom se mezi sebou dobře poznali a mohli plánovat rozsáhlejší projekty...

Den první: seznamte se, prosím!

Postupně se scházíme. S některými se znám již ze včerejška. Poprvé se setkávám s Ingibjork z Islandu, se kterou mám být v pracovní dvojici. Po snídani se přesouváme na naše „pracoviště“ – do work-roomu. Slovo dostávají Raffa a Annelie a na řadu přichází seznamovací hry. Doproutřed místnosti se lepší bílá páska, na tu se všichni stavíme a máme za úkol seřadit se podle pořadí jmen v abecedě. Má to jeden háček – nesmíme mluvit a opustit pásku. Docela legrace. Dál hrajeme na pavouky. Všechno má jediný účel, poznat se navzájem. V následující hře se společně spojují dvojice tak, jak byly rozloženy před seminářem. Máme 20 minut na představení se a vytvoření jakéhosi uměleckého díla, které bude charakterizovat druhého z dvojice. Všechny výtvary se vyvěsí a otevíráme výstavku: každý představuje svůj obraz – tedy svého kolegu. Přichází čas oběda. Po jídle odjždíme autem asi 12 km do horského střediska. Rozhlížíme se, fotíme se. A náhodně se rozdělujeme do dvojic. Měl jsem šťastnou ruku: vylosoval jsem si úžasnou Alicii z Francie. Já hraji slepého, dostávám šátek – nic nevidím. Ona vidí, ale nemluví. Máme za úkol absolvovat opravdu náročnou trasu přes celý svah pod vlekem až k druhé chatě – je bláto, zbytky sněhu. Navíc v půlce dostávám kelímek s čajem, který nesu já (kdo jiný,

že) a nesmím ho vylít. To ale není lehké, když jdete po sjezdovce dolů a nevidíte. Naštěstí je má průvodkyně úžasná. V druhé chatě na nás čekal horký grog a spousta zábavy. Zůstáváme stále ve dvojicích a navzájem si vyprávíme národní legendy. Moje partnerka – Alicia z Francie – si vybrala Litevskou bohyni (už rok žije v Litvě – Evropská dobrovolnická služba). Já zvolil Šemíka – měla chudák trochu problémy s výslovností Horymíra a Vyšehradu. Takto jsme se naučili 27 pověstí a legend z různých částí Evropy. Ukázalo se, že všude v Evropě existují zlé ženské (pracovní označení *bitch* – do této kategorie patřily i bílé paní). Nakonec se náhodně rozložovaly všechny postavy do 4 skupin. Jejich úkolem bylo do večera vymyslet divadelní hru, kde budou mít hlavní role právě tyto postavy z národních legend. Takzvaná nadnárodní kultura Evropy dostala prostor. Mým společníkem je i Thor z Norska, představující létající loď. No, asi bude hodně legrace... Opouštíme své útočiště a vracíme se pomalinku pěšky zpět do Makova. Cestu si povídáme, zpíváme, poznáváme a vymýšlíme večerní program. Po večeři se scházíme s naší „hereckou skupinkou“. Večer chystáme česká jídla, tekutiny, hudbu. Připravujeme „česko-slovenský“ stůl – české buchty, pivo, hruškovice, brynza, halušky, sušenky, chlebič, nějaké sladkosti. Všichni umíráme smíchy nad hereckými rolemi Ježíše Christa v podání Flavia z Portugalska, Jánošíka v podání Martina ze Slovenska, boha Thora v podání afromana – Raye z Dánska... A konečně je i čas na průzkum národních pokrmů.

Den druhý: tak to jsme my!

Tvoříme dvě družstva a závodíme mezi sebou v rychlém běhu. Na konci běžecké dráhy ale číhá zrada – koště, kolem kterého se musíme 5x obtočit a celou cestu následovat zpět a předat štafetu dál. To všechny trochu probudí, a tak se vracíme do pracovny. Teď přichází na řadu představování jednotlivých organizací. Dostáváme spousty papíru, fixů, izolep a hlavně čas k přemýšlení. Ale jde jen o prezentaci,

proto je časový limit 2 minuty. Měří se velmi originálně – zapalujeme krbové sirky – jedna hoří přesně 2 minuty. Já si během 30 minut připravuji velký plakát se základními informacemi o Národním parlamentu dětí a mládeže. Odpolední výprava směřuje do Žiliny. Máme tři hodiny úplně volno. Zůstal jsem věrný svým kolegyním z Maďarska (Bea a Boogie). Vyměnili jsme peníze a hurá na nákupy, za pomoci mého „úžasného“ překladatelského talentu.

Den třetí: roboti

Tentokrát si hrajeme na roboty. Každý vynálezce má na starosti dva. Nastihujeme, s kým jsme na semináři navázali komunikaci a jaké že projekty se to rýsují. Každý se nejprve ale vyjádřil k tomu, jestli už má zkušenosti s výměnami mládeže, a jestli vůbec něco takového chce zkusit. Pak naše skvělá Ivka začíná povídat o Youth Exchange Programme – Action One. Detail po detailu se dozvídám nejpodstatnější věci. Osobně tuto část považuji za nejpřínosnější.

Ray z Dánska nabízí simulační hru na to, jak napsat projekt. Sice tvrdí, že to má za 10 minut, ale po hodině zjišťujeme, že to asi tak rychle nebude... Ale bylo to taky super – krok za krokem jsme projeli formulář k projektu. Po obědě mini-pauza, dokončujeme simulační hru a dostáváme přes 2 hodinky čas na přípravu projektů. Sedli jsme si tedy, Češi, Slováci a Bea z Maďarska, a dávali našim myšlenkám jasnější podobu. Přemýšlíme o cestě po Česku, Polsku, Slovensku a Maďarsku jedním autobusem, kde budou 3 zástupci plus jeden vůdce za každou z 10 zemí přistupujících do EU: poznat se a jít do EU společně.

A je tu závěr semináře – vyprávíme si nejlepší a nejhorší zážitky z pobytu na Slovensku. Vyplňujeme dotazníky, děkujeme organizátorům. Na *farewell-party* se učíme připíjet po norskou a po portugalsku, tancujeme, zpíváme, hrajeme velmi populární hru se židličkami, povídáme si o zvířatech, o tom, čeho se nejvíc bojíme, máme se rádi...

Vítězslav Jarý
Rada NPDM
(psáno pro www.adam.cz)

Odysea mysli

Celosvětová soutěž kreativního myšlení a spolupráce

Ve dnech 25. – 28. 3. 2004 se tým pěti dětí ve věku od 7 do 11 let z FZŠ Chlupová v Praze 5, vedený svými třemi trenéry, zúčastnil slovenského národního kola soutěže *Odysea mysli* v Komárně. Tato celosvětová soutěž v kreativním myšlení a spolupráci vznikla v USA, kde je jejím partnerem americký Národní úřad pro letectví a vesmír (NASA).

Český tým „Chlupíci“ se na tuto soutěž připravoval od ledna. Intenzivně pracoval na splnění

dlouhodobého úkolu, v němž si z nabídky vybral problém *Tvoříme tvora* a také se připravoval na úkoly spontánní, které jsou zadávány v průběhu soutěže.

Úkolem týmu v problému *Tvoříme tvora* bylo vytvořit mytologický příběh, ve kterém se kromě jedné z volitelných postav objeví také vlastní vymyšlený mytologický tvor. Pro tento příběh si vymyslet a vyrobit kulisy i kostýmy a v neposlední řadě jej nacvičit tak, aby se celé přehrání i s postavením kulis vešlo do časového limitu osmi minut.

I přes únavu z dlouhé cesty a jazykovou bariéru tým Chlupíci vyhrál 1. místo ve své věkové kategorii, a tím si otevřel cestu na Evropský festival do Budapešti a na Světové finále v USA. Účast na dalších soutěžích je podmíněna získáním sponzorů. Finanční podporu na cestu do Komárna nám poskytly Česká rada dětí a mládeže, Úřad městské části Praha 13 a FZŠ Chlupová.

Trenéři týmu Martina Hovorková, Jana Davidová a Markéta Černá připravují založení organizace *Odysea mysli* v ČR, aby i české děti měly možnost

rozvíjet svoji kreativitu a spolupráci a setkávat se s podobně zaměřenými kamarády. Současně se chystá s kolegy ze Slovenska školení trenérů týmů a rozhodčích, aby již od září mohly začít činnost první české týmy. V březnu 2005 se uskuteční první národní české kolo *Odysey mysli*.

Pokud byste měli zájem vést svůj tým nebo se zúčastnit soutěže jako rozhodčí či byste se rádi dozvěděli bližší informace o soutěži, podívejte se na <http://odyseamysli.webpark.cz>. Můžete nás také kontaktovat na e-mailu odyseamysli@centrum.cz.

*Za trenérky týmu Markéta Černá
foto archiv autorky*

Elim

křesťanská společnost pro evangelizaci a diakonii Opava

Evangelizace je šíření dobré zvěsti o tom, že za nás Ježíš Kristus zemřel, aby smyl naše hříchy a dal nám život věčný. *Diakonie* je pomoc bližním, potřebným, opuštěným. Slovo *Elim* pochází ze Starého Zákona. Staří Izraelité putovali pouští z Egypta a na své cestě dorazili do oázy Elim. Bylo tam 12 vodních pramenů a 70 palm. Také Centrum Elim chce být oázou pro obyvatele sídliště.

Opavská oáza

Posláním občanského sdružení Elim, které se stalo členem ČRDM 19. února, je charitativní činnost a pomoc potřebným – zejména opuštěným dětem a dětem z nefungujících rodin, zdravotně postiženým, nemocným, seniorům, alkoholikům, narkomanům a nezaměstnaným. Elim, jehož kořeny tkví v prostředí Církve bratrské (menší protestantská církev velmi blízká Českobratrské církvi evangelické), organizuje pro děti a mládež zájmovou a sportovní činnost a vyvíjí i další podobné aktivity. Nabízí aktivní a smysluplné využití volného času dětem, mládeži, dospělým a maminkám na mateřské dovolené. V jeho rámci se lze rovněž zapojit do dobrovolnické činnosti. V centru také funguje psychologická poradna a najdou v něm útočiště oběti domácího násilí.

Tříkrát či čtyřikrát v týdnu nabízí Elim možnost bezplatné anonymní psychologické pomoci pro kohokoliv. V akutních, naléhavých případech skýtá na dobu nezbytně nutnou (nejvýše několik měsíců) krizové ubytování ženám, které se staly terčem domácího násilí. Elim spolupracuje kupříkladu s Fondem ohrožených dětí, krizovým a poradenským centrem či poradnou pro ženy a dívky. Dalším z jeho vytčených cílů je informační centrum.

Charita z kotelny

Centrum Elim bylo vytvořeno nákladnou rekonstrukcí ze staré kotelny. Rekonstrukce trvala 15 měsíců a stála necelých 20 milionů korun. Cílem projektu bylo vybudovat zázemí pro práci s dětmi včetně rizikových sociálních skupin mládeže na sídlišti. Středisko pro trávení volného času ale slouží i dospělým, handicapovaným a starým obyvatelům především přilehlé části města Opavy.

Děti mohou navštěvovat různé kroužky a besedy, pro seniory fungují kluby a arteterapie; Elim pořádá i divadelní a hudební představení a výstavy. Starou kotelnu spolu s pozemkem pod ní se podařilo odkoupit od opavského magistrátu po vítězství ve výběrovém řízení na nejlepší a nejužitečnější využití tohoto objektu. Jednání s magistrátem od podání první žádosti v roce 1998 trvalo dva roky. V roce 2001 byl díky sponzorskému daru přikoupen i přilehlý pozemek nutný mimo jiné pro výstavbu zařízení, kam by se vešlo vše i s víceúčelovou halou – tělocvičnou.

„Kotelna“ slouží hlavně obyvatelům opavského sídliště Kateřinky-Západ, kde bydlí zhruba 8000 lidí. Na sídlišti je základní škola, která je jednou z největších v Opavě. Význam nabídky využití volného času dokládají výsledky ankety provedené v roce 1998 mezi žáky 8. a 9. tříd této školy. Ukázalo se tehdy například, že třetina žáků se již setkala s drogou a někteří ji i vyzkoušeli.

Z přehledu volnočasových aktivit nabízených Elimem ve školním roce 2003/2004 je patrné, jaký je o ně zájem: například sportovní a výtvarné kroužky pro děti a mládež jsou plně obsazené. Jde o floorbal, volejbal, basketbal, baseball a tvůrčí práci v keramické dílně; Elim ovšem nabízí i výuku angličtiny, žonglování, bubnování na africké bubny či besedy s kazatelem. Pro šikovné kluky je při-

praven projekt Kutil Tim, spočívající v práci v dílně a garáži, a maminkám na mateřské dovolené zase zpestří čas cvičení s dětmi. Elim také otevřel Klubko – nízkoprahový klub pro děti ve věku od šesti do 15 let. V klubovně mají možnost zahrát si ping-pong nebo jiné hry, přečíst si knížku, poslušchat hudbu nebo si jen popovídat.

Od prosince 2003 funguje pro mládež od 15 let nízkoprahový klub MO-TOUZ, který si už také našel svou klientelu. Klub má zatím podobné možnosti jako ten pro mladší děti.

Dobrovolnosti se meze nekladou

Členové a příznivci Elimu by rádi přispěli k obnově prestiže dobrovolné obecně prospěšné práce. Chtějí dát lidem možnost uskutečnit jejich dobré nápady a představy, pomáhat ve volném čase potřebným a realizovat duchaplné cíle a poslání. Dobrovolníky chtějí široké veřejnosti představovat jako aktivní lidi trávící svůj volný čas atraktivní a přínosnou činností. Rádi by pomohli rozvinout přirozenou lidskou potřebu pomáhat ostatním – zvláště těm, kteří se z různých důvodů nacházejí v obtížné situaci a nemohou si sami pomoci. Dobrovolnické centrum hlavně zprostředkovává kontakt mezi těmi, kteří mají zájem o tuto práci, a těmi, kteří ji potřebují a využívají. Elim nyní zajišťuje dobrovolníky zejména pro svoji organizaci, ale v dohledné době chystá rozšíření nabídky dobrovolnické činnosti do dalších organizací opavského regionu. Chce se také stát hostitelskou a vysílající organizací – přijímat dobrovolníky ze zemí Evrop-

ské unie a naopak zprostředkovávat pro naše mladé dobrovolníky pobyt v zahraničí.

A co jim nabízí? Smysluplné trávení volného času, možnost získat nové přátele, zkušenosti a cenné kontakty. A nejen to – také podporu dobrým nápadům, šanci objevit a rozvíjet vlastní schopnosti a dovednosti, praxi v sociální oblasti, a vstupy na pořádané akce se slevou či zdarma. A především pocit z dobře vykonané smysluplné práce.

Veškerou činnost Centra Elim, jež loni v listopadu oslavilo první rok svého provozu, zajišťuje šest placených lidí a řada dobrovolníků. Ředitelem občanského sdružení Elim je Martin Profelt, kazatel Církve bratrské; v době vstupu do ČRDM měl Elim 19 členů.

Lidé z Elimu rozvíjejí fundraisingový plán tak, aby byli schopni finančně udržet sdružení i stejnojmenné centrum. Své služby chtějí poskytovat za co nejmenší poplatky nebo zdarma. Proto píšou projekty, žádají o granty i sponzorské dary... Rekonstrukce bývalé kotelny a její přeměna v Centrum Elim byla velmi nákladná. Ještě se jim nepodařilo zaplatit všechny investiční náklady. Ještě není vybaven celý objekt nábytkem. Ještě nezprovoznili nekuřáckou-nealkoholickou kavárnu – a protože nemají prostředky na vybavení, rozhodli se tam vytvořit nízkoprahový klub pro mládež od 15 let. Už získali jeden dobrý počítač, avšak potřebu-

ji ještě software. Nemají kopírku – a moc by jim pomohla, protože potřebují kopírovat propagační materiály. Ještě nezajistili všechny prostředky na provoz centra na rok 2003, ale „přežili“ ho – a shánějí peníze i na letošní rok. Rozpočet provozu centra je cca 1,5 milionu korun; možná jim může-
te pomoci i vy.

*podle internetových stránek
www.elimopava.cz zpracoval –maj-
foto archiv Elimu*

Kelímek

Potřebujeme finanční příspěvky – malé i velké.
Potřebujeme dobrovolníky.
Potřebujeme modlitby.
Potřebujeme povzbuzení.

Číslo účtu je: 1842799319/0800 –
Česká spořitelna Opava
Nebo volejte: Centrum Elim 553653239,
nebo Mgr. Němcová – 602966349

Bahno a hvězdy 2004

„...pro všechny dobré blázny, kteří se rozhodli věnovat svůj volný čas a schopnosti pořádání akcí pro mládež. Pro začínající organizátory i pro ty zkušenější, kteří mají potřebu na sobě neustále pracovat. Pro ty, kteří se vydali náročnou cestou obětavosti, odpovědnosti, překonávání překážek, ale i prožitků radosti, vzrušení a seberealizace...“

Pod názvem Bahno a hvězdy 2004 se skrývá již šestý prázdninový organizátorský kurz, pořádaný Základním článkem Hnutí Brontosaurus Zvonek (zvonek.brontosaurus.cz). Dvanáctidenní zážitkově-metodický kurz je určen nejen členům Hnutí Brontosaurus, nýbrž všem zájemcům z nejrůznějších sdružení, která nějakým způsobem pracují s dětmi, mládeží či dospělými (např. Junák, Pionýr, Hnutí GO!, Centrum protidrogové prevence, Český svaz ochránců přírody, YMCA apod.). Vedle teoretických poznatků a herního programu se totiž všichni účastníci vzájemně obohacují o informace typů „kdo, kde, co“ a „jak se to dělá jinde“ a zejména o pevné osobní i profesní kontakty.

Program organizátorského kurzu Bahno a hvězdy je založen na kombinaci odborných seminářů a dílen s intenzivním prožitkovým herním programem. Denní program je zpravidla řazen do dvou programových bloků. Dopolední „odborný“ blok je zaměřen na získávání teoretických znalostí. Pod vedením zkušených lektorů se zde účastníci kurzu dozvídají všechny zásadní informace potřebné k organizování akcí. Jaký by měl být organizátor? Čeho se vyvarovat a na co naopak nezapomenout při přípravě akcí? Co všechno si mohou dovolit z hlediska bezpečnosti své i účastníků? Co je to dramaturgie akce? Vim, co bych dělal, kdyby došlo k nějakému závažnému zranění? Jaké výhody a nevýhody má práce v týmu? Tyto otázky a bezpočet dalších, na něž by měl znát odpovědi každý organizátor, můžete se svými novými kamarády nejen prodiskutovat, ale i zažít; někdy doslova ochmatat, ochutnat či dokonce protrpět celým svým tělem.

Odpolední „herní“ blok je věnován praktickým ukázkám tradičních i zcela nových her a programů všeho druhu. Účastníci mají možnost si na vlastní kůži vyzkoušet nejrůznější hry a programy v pro-

fesionálním provedení. Odborný a herní program spolu úzce korespondují. Každá hra je posléze podrobně rozebrána z pohledu hráčů i organizátorů. Je možno vždy „nahlédnout pod pokličku“ přípravy i průběhu každé hry.

„Bahno“ se zatím konalo pětkrát, a to v tajemném Sektoru 37 H ČR. Prošlo jím asi 90 účastníků a těm nejlepším z nich bylo na konci uděleno osvědčení OHB (Organizátor Hnutí Brontosaurus), opravňující vést prázdninové tábory Hnutí Brontosaurus. Letošní novinkou by mělo být rovněž udělování kvalifikace Hlavní vedoucí táborů, která je v současné době vyžadována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a kterou může získat každý účastník po úspěšném absolvování celého kurzu i závěrečného písemného testu. Hlavním cílem kurzu je ale vytvoření party nadšených, inspirovaných a motivovaných lidí, nabití energií, přesvědčením, že naše práce má ještě pořád krásný a naplňující smysl, pocit, že v tomto ne vždy oceňovaném konání nikdy není člověk úplně sám... Co dodat na závěr tohoto krátkého představení? Snad jen slova jednoho z organizátorů: *„...a bylo v něm všechno: tvorba týmů a vzájemná spolupráce, tvořivost, obratnost, psychické i fyzické zatížení, překonání sama sebe i společné řešení problémů a zdolávání překážek, zamyšlení nad sebou samým i nad druhými, návrat zpět i pohled do daleké budoucnosti, atmosféra radosti a souznění a samozřejmě i opravdové bahno... A hvězdy na závěr byly také... Bylo to náročné a intenzivní, bez chvilky odpčinku, s obrovským nasazením. Ale podařilo se! Je to úžasný pocit – vědět, že to, co máme za roky vyzkoušené, co učíme v dramaturgii, psychologii a zážitkové pedagogice, opravdu funguje.“*

Lenka Libalová
bahnoahvezdy.brontosaurus.cz

Jubilejní Zpěváčci 2004 ve Velkých Losinách

Jubilejní, v pořadí již desátou celostátní přehlídku Zpěváčci 2004 pořádá ve dnech 14. – 16. května Folklorní sdružení České republiky. Tak jako v uplynulých devíti letech i letos se zmíněná přehlídka dětských interpretů lidových písní uskuteční v překrásném přírodním areálu státních lázní Velké Losiny. Přehlídka se stala od roku 1999 celostátní soutěží dětí zpívajících české, moravské a slezské lidové písně, těch nejlepších. Účastníci postupují do Velkých Losin z desítek školních, oblastních a především regionálních soutěží. Každý rok se tak soutěžního cyklu účastní 5.000 - 6.000 dětí, z nichž porotami oceněných a nejlepších 45 ve věku 10 - 15 let postoupí do finále ve Velkých Losinách.

Jubileum přehlídky pořádá připomenou pátým úvodním Velkým koncertem vítězů, v němž za doprovodu orchestru muziky VUS Ondráš Brno vystoupí 13 nejúspěšnějších dětí z minulých ročníků soutěžních přehlídek, včetně pěti dosavadních vítězů. Jejich vděčnými posluchači budou nejen letošní soutěžící a jejich rodiče, ale také dětští zpěváci lidových písní ze Slovenska (vítězná děti z obdobné soutěže Slávik Slovenska) a děti z Polska, Rakouska, Ruska, Maďarska, Lotyšska a Bulharska. Celostátní přehlídku Zpěváčci pořádá FoS ČR ve spolupráci s Obcí a Lázněmi Velké Losiny, za výrazné podpory Olomouckého kraje a desítek sponzorů. Mediálními partnery jsou Český rozhlas, Rádio Proglas, Mediatel - Zlaté stránky a Dětská tisková agentura. Záštitu nad letošními jubilejními akcí převzal senátor Adolf Jílek, hejtman Olomouckého kraje Jan Brežina a operní pěvec Petr Dvorský, jenž je také velkým obdivovatelem a přítelem dětských zpěváků lidových písní. Letošní přehlídkový cyklus akcí a pořadů Zpěváčci 2004 vyvrcholí v první polovině října koncerty dětí a jejich vzorů (nejen Mistra Petra Dvorského, ale např. také Marie Rottrové a dalších známých zpěváků) v Kongresovém centru v Praze při pořadu Zpěváček - Slávik 2004 a Koncertu hvězd.

Zdeněk Pšenica
Folklorní sdružení ČR

Výstava Bambiriáda 2003

Vernisáž výstavy „Bambiriáda 2003“, připomínající fotografiemi loňský ročník oblíbené akce pro děti a jejich rodiče, proběhla

v úterý 4. května 2004 v 15:00 hod. v prostorách chodby před ICM na Masarykově náměstí v Uherském Hradišti. Návštěvníci mají možnost do 26. května nahlédnout do programu minulého ročníku a zjistit, na co všechno se mohou těšit v roce letošním. Atmosféru vernisáže, které se zúčastnili zástupci organizací pracujících s dětmi a mládeží a médií, zpříjemnila děvčata kytarového kroužku Domu dětí a mládeže Šikula z Uherského Hradiště.

Po vernisáži se zástupci organizací pracujících s dětmi a mládeží setkali u kulatého stolu s představiteli města Uherské Hradiště a předsedy městských komisí, pod které činnost s dětmi a mládeží spadá. Živě diskutovali o komunikaci mezi komisemi, městem a organizacemi a také o podpoře činnosti těchto organizací. Všichni účastníci odcházeli s příslibem zlepšení vzájemné komunikace a spolupráce na řešení problémů.

Monika Šupková
psáno pro internetový portál
www.adam.cz

Pitkovice na rybníce

Již podruhé se sešly děti z oddílu „Kluci z pětky“ občanského sdružení Malý princ k brigádě pro Městskou část Praha 22. Tentokrát nasadily holínky, aby prokoukl do jarních dnů vypuštěný pitkovický rybníček. Skrz umělohmotné lahve, všelijaké haraburdí, pneumatiky a zbytky všeho možného, vypadal rybníček dost sklesle a unaveně i v nádherném jarním počasí. Kluci a holky se do toho vrhli s vervou a během několika hodin se Pitkovice mohly radovat z vyčištěného potoka. Modré zaplněné pytle a další haraburdí vytahaly děti na břeh. „Zaplnili jsme skoro 15 pytlů svinstva“, říká zabahněný Vrabčák a směje se na Evu, která prohlásila, že by si z vytažených kočárků a hraček mohla udělat novou výbavu na mimino. Odpoledne ještě děti vyčistily malé hřištěčko vedle pitkovické prodejny a protože sluníčko opravdu dost hrálo, jely se vykoupát do rybníka k Uhříněvsi, kde čistily minule břeh. Kousek jim ještě zbýval.

„Příště se podíváme na pitkovickou skálu“, říká Bručoun, šéf práce oddílu. „Máme za úkol prorežat keře a vyčistit kus pitkovického potoka.“

„Jen nás zajímá,“, poznamenává moudře průzkumník Kreš, „jetli si

dospěláci uvědomí, že hezké je to, co je čisté.“

Brigády pro městskou část Praha 22 pokračují. Sdružení Malý princ ve spolupráci s Úřadem Prahy 22 chtějí občanům nabídnout pomoc a zároveň jim ukázat, že i děti, které by se jinak flákaly na ulici, mohou udělat veliký kus smysluplné práce.

TAMP - tisková agentura
Malého prince

Podvečer pro Kameny

V pátek 26. března 2004 se v kavárně Vesmírna v pražské ulici Ve Smečkách uskutečnil Podvečer pro Kameny 2003, oficiální poděkování všem účastníkům sbírky pro integraci postižených lidí. Přes třicet mladších i odrostlejších členů oddílů Chippeva, Tuleni, Paprsek, Zálesáci, Bublíny a Svišti se sešlo, aby byli spolu, společně zavzpomínali, jak sbírka probíhala, podělili se o své zkušenosti a dozvěděli se něco o dalších programech sdružení Máme otevřeno? Z rukou zástupkyně Máme otevřeno? Šárky Joklové se oddílům dostalo poděkování a bravurní stojky na závěr. Klienti kavárny seznámili návštěvníky se svými pocity a zkušenostmi v kavárně. Nechybělo ani malé pohoštění a volná zábava. Čas příjemně utekl a doufám, že i ostatní podobně jako já odcházeli z Vesmírny s dobrým pocitem.

Text a foto Josef Porsch
Asociace TOM

Gymnasion: časopis pro zážitkovou pedagogiku

Víte, že vzniká nový časopis Gymnasion, zaměřený na zážitkovou pedagogiku? Redakci Archy upozornil na tento zajímavý neziskový projekt šéfredaktor Ivo Jirásek, podle něhož má Gymnasion vycházet dvakrát do roka. Metodický časopis o 100 stranách vydává Prázdninová škola Lipnice. Je určen zájemcům z oblasti vzdělávání, využití volného času, personalistiky. Zkrátka všem, pro něž může být zážitek zajímavou pedagogickou metodou: členům mládežnických a zájmových sdružení, odborným pedagogickým pracovištím, učitelům středních škol, pracovníkům pedagogických center a středisek volného času.

Tvůrci časopisu chtějí nabídnout prostor pro diskusi o metodách vzdělávání zážitkem, pro teoretické poznatky i originální zkušenosti z praxe doma i v zahraničí, k polemikám, k burze nápadů. První číslo vychází na jaře 2004 a více informací (struktura rubrik, obsah prvního čísla, kontakty, obědnávkový formulář) naleznete na www.gymnasion.org. A v jakých rubrikách prvního čísla si můžete počíst? Jen namátkou: *Zlatý fond her* je plný návodů, jak upevnit metody zážitkové pedagogiky, například „Baťa baťa“, „Záchraná akce“, „Chilcoot“ a „Múzy“. *Pohledy do světa* nabídnou zkušenosti z nejrůznějších zemí, jak je mohli autoři textů nastudovat či prožít na vlastní kůži. *Pod lavicí* si přečtete rozhovor s pedagogkou Hanou Vavřkovou o jejich

zkušenostech se zážitkovou pedagogikou v praxi. V *Inspiromatu* se čtenáři seznámí s podnětnými počiny, akcemi, činnostmi a přístupy k řešení různých problémů – a navíc mohou sami přispět svou trškou do mlýna. Nejdříve se vypraví do tělocvičen a do hor: v prvním čísle se totiž dočtou o aktivitách na lezeckých stěnách a cvičných skalách...

-maj-

Slovenští skauti překonali osmitisícovku

Počet evidovaných členů Slovenského skautingu (SLSK) dosáhl ke konci loňského roku 8342. Členská základna skautského hnutí na Slovensku zaznamenává každoročně pěti- až sedmiprocentní nárůst. Podle ředitele Ústředí SLSK v Bratislavě Martina Macharika za to vděčí vzdělávacím aktivitám, rozvojovým projektům a úspěšnému přijetí skautských principů i mezi romskou komunitou na východním Slovensku. SLSK je tak v současnosti největší organizací pracující s dětmi a mládeží a jejich volnočasovými aktivitami ve Slovenské republice. Členskou základnu SLSK podle věkového rozvrstvení tvoří 90 % děti a mládež do 26 let a 10 % dospělých dobrovolníků, kteří skauting v jednotlivých městech a regionech vedou.

Nastoupený trend organizace doplňují letní tábory, vzdělávací akce a více- i jednodenní výpravy – loni jich skauti zorganizovali téměř 32.000. Významným počinem roku 2003 bylo zapojení se skautů do dubnové kampaně, finanční sbírky a osvěty Ligy proti rakovině „Den narcisů“: přes 1030 skautů po celém Slovensku shromáždilo 1,23 milionu Sk. Skautské hlídky budou s Ligou proti rakovině v této kampani spolupracovat i letos. *převzato ze slovenského časopisu ZOOM – Zaostrené na mladých č. 1/2004*

Neziskové organizace Pardubického kraje mají svůj internetový portál

Pardubický kraj podporuje rozvoj neziskového sektoru již od roku 2002, a to zejména vyhlášením grantů pro široké spektrum činností neziskových organizací. V závěru loňského roku se podílel na organizaci čtvrté krajské konferen-

ce neziskových organizací v Litomyšli a koncem roku vydal adresář aktivních neziskových organizací působících v kraji.

„Podle statistiky Českého statistického úřadu z ledna letošního roku působí v kraji více než 2 800 neziskových organizací. Vzhledem k potřebě rychlého a efektivního přenosu informací se v letošním roce Pardubický kraj rozhodl iniciovat vznik internetového portálu www.nevladky.cz. Ten si klade za cíl poskytovat základní informační servis neziskovému sektoru v kraji,“ řekl Miroslav Brýdl, náměstek hejtmána Pardubického kraje zodpovědný za kulturu, památky, spolkovou činnost a nevládní neziskový sektor.

Uživatelé serveru zde naleznou například aktuální adresář neziskových organizací Pardubického kraje, internetovou poradnu při založení občanského sdružení, přehled vzdělávacích aktivit či konkrétní výstupy z jednání Pardubického kraje a neziskových organizací. Server umožňuje zároveň propojení na webové stránky Pardubického kraje. Je otevřený všem neziskovým organizacím, jednotliví členové se mohou bezplatně zaregistrovat a odebírat aktuální informace a zároveň vkládat články či komentáře. Internetový portál www.nevladky.cz provozuje pro Pardubický kraj občanské sdružení Klub hurá kamarád. „Cílem založení informačního serveru je podpořit rozvoj neziskového sektoru v kraji poskytováním užitečných aktuálních informací prostřednictvím moderního informačního média,“ dodal Brýdl.

tiskové oddělení Krajského úřadu Pardubického kraje

Zpravodaj ČRD M o výchově a využití volného času dětí a mládeže

ARCHY

Registrace Ministerstvem kultury: MK ČR 8135
Tematická skupina 13A/AB, ISSN 1212 - 5016
Podávání novinových zásilek povoleno
Českou poštou, s.p., odštěpný závod Přeprava,
č.j. 1259/99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce: Jiří Majer – vedoucí redaktor,
Hana Konopiská, Mgr. Jiří Zajíc
Adresa redakce: Česká rada dětí a mládeže
Senovážné náměstí 977/24, 116 47 Praha 1
tel: 234 621 379, fax: 234 621 541
e-mail: archy@adam.cz
IČO: 68379439

Graf. úprava a sazba Michala Rocmanová akad. mal.
Tiskne TG TISK s.r.o. Lanškroun
Fotografie z archivu členských sdružení ČRD M
Příspěvky přijímáme nejlépe ve Word 7.0 nebo RTF
Vychází 8 x za rok

Čeští turisté v Evropské unii

S blížícím se vstupem České republiky do Evropské unie se stále častěji objevují otázky na téma změn cestovního pojištění pro naše občany mířící do členských zemí EU. Generali Pojišťovna a.s., jeden z největších tuzemských i zahraničních poskytovatelů tohoto pojištění, upozorňuje na některé zásadní změny a nová pravidla. Od 1. května 2004 se bude řídit cestovní pojištění nařízením Rady EHS 1408/71. Z něj vyplývá, že občané České republiky budou mít při pobytu v jiné členské zemi Evropské unie nárok na nutnou a neodkladnou zdravotní péči na účet své české zdravotní pojišťovny. Tento nárok se bude vztahovat i na nečlenské země jako je Norsko, Lichtenštejnsko, Island a Švýcarsko. Na základě mezinárodních smluv budou mít čeští turisté stejný nárok i ve smluvních státech jako je Chorvatsko, Srbsko, Černá Hora a další.

Aplikace uvedeného nařízení v praxi probíhá, jednoduše řečeno, takto: turista si před odjezdem do některého ze států EU vyzvedne u své zdravotní pojišťovny formulář E 111, který mu pracovník dané pojišťovny potvrdí. Jím se v případě návštěvy u lékaře v zahraničí prokáže jako pojištěnec české zdravotní pojišťovny. I zde však platí výjimky. Například v Německu nebo Rakousku je nutné ještě před vyhledáním lékaře (v případě neakutního ošetření) navštívit tzv. zdravotní pokladnu. V Řecku je to zase úřad sociálního pojištění. Na základě jimi vystaveného potvrzení lze teprve navštívit smluvního lékaře. Příslušné zdravotnické zařízení pak naučtuje (prostřednictvím Centra mezinárodních úhrad) náklady na ošetření daného občana ČR jeho české zdravotní pojišťovně.

V průběhu let 2004 – 2005 bude v EU zaváděna tzv. Evropská karta zdravotního pojištění, která by po vydání v České republice nahradila formulář E 111 a turista by ji předkládal lékařům v zahraničí.

Každý, kdo se vydává na cestu by měl vědět, že výše uvedená lékařská péče

- se vztahuje pouze na zdravotnická zařízení financovaná z veřejných zdrojů, to znamená, že **nevztahuje na soukromá zdravotnická zařízení**

- **nezahrnuje jakoukoliv asistenční službu** (možnost komunikovat v češtině s operátorem, který doporučí pro ošetření vhodné zdravotnické zařízení, v případě hospitalizace sleduje průběh léčby a informuje pacienta)

- **nezahrnuje repatriaci** – což je převoz zraněného sanitou či letadlem do ČR nebo také převoz tělesných ostatků v případě úmrtí
- **nevztahuje se na spoluúčast – vedlejší poplatky u lékaře, např. za vystavení receptu, které bude muset český turista platit** ve stejné výši jako občané jednotlivých zemí EU

Je tedy patrné, že v závislosti na tom, zda si cestující sjedná komerční pojištění do zahraničí, mohou nastat dvě naprosto rozdílné situace:

Varianta A

Český občan pan Smutný z Prahy vycestuje v létě s rodinou do Francie k moři pouze s uvedeným formulářem E111 a při zakopnutí na chodníku si zlomí nohu:

1. V daném turistickém letovisku, kde se událost stane, bude poblíž pouze soukromý lékař, takže pan Smutný bude muset uhradit ošetření z vlastních prostředků nebo si bude muset vyhledat nejbližší veřejné zdravotnické zařízení.

2. Vzhledem k tomu, že pan Smutný nebude moci využít asistenčních služeb, bude si muset se zprostředkováním návštěvy u lékaře jazykově i organizačně pomoci sám.

3. Pokud lékař usoudí, že je vhodné, aby se pan Smutný (vzhledem k zasádrované noze) vrátil do ČR sanitou, bude muset pan Smutný částku za převoz uhradit sám.

4. Ošetřující lékař přeúčtuje náklady na ošetření pana Smutného jeho zdravotní pojišťovně v ČR, ale současně panu Smutnému vystaví fakturu s částkou jeho spoluúčasti na ošetření a za léky.

Ve Francii se spoluúčast občanů Francie i občanů všech ostatních zemí EU za ošetření pohybuje okolo 30% celkových nákladů, za laboratorní testy 40% a za předepsané léky je spoluúčast pacienta dokonce 35%–65%. Protože spoluúčast pacienta se z žádného zdravotního systému neproplácí, pan Smutný bude muset i tuto fakturu zaplatit z vlastních prostředků.

Varianta B

Takto bude vypadat pojistná událost pana Veselého z Plzně, který si sjednal komerční pojištění do zahraničí a během dovolené v Itálii si při pádu ze schodů zlomí žebra:

1. První telefonický kontakt bude ze strany pana Veselého (resp. osoby, se kterou tráví dovolenou) na asistenční centrálu, další kontakty pak probíhají ze strany asistence na pana Veselého.

2. Asistence bude jeho i rodinné příslušníky informovat o zdravotním stavu a průběhu léčby.

3. Asistence bude garantovat náklady na rentgen, ošetření, léky a pobyt v nemocnici v plné výši včetně částky spoluúčasti každého pacienta, která je v této zemi okolo 36 EUR za ošetření a 10% za léky.

4. Asistence zorganizuje převoz sanitou na letiště a odtud leteckou repatriaci pravidelnou linkou do Prahy se zdravotnickým doprovodem a potřebným přizpůsobením vzhledem ke zdravotnímu stavu pana Veselého.

5. Asistence zajistí převoz pana Veselého se zdravotnickým doprovodem z letiště v Praze do příslušného zdravotnického zařízení v Plzni a jeho umístění na chirurgickém oddělení. O tomto informuje jeho rodinné příslušníky.

6. Veškeré výše uvedené procesy budou hrazeny prostřednictvím asistenční služby z komerčního pojištění pana Veselého bez jakékoliv jeho spoluúčasti.

Pan Veselý i pan Smutný mají možnost se před odjezdem do zahraničí na základě dostupných informací rozhodnout, jestli si na danou cestu sjednají komerční připojištění nebo ne.

Výše uvedené skutečnosti naznačují, že komerční cestovní pojištění bude mít i po vstupu České republiky do EU své místo jako nedílná součást zahraničních cest. Generali Pojišťovna a.s. nabízí **komerční cestovní pojištění** pro dospělou osobu v cenovém rozpětí mezi 15 až 20 Kč/den, což při průměrné délce pobytu (10 dní) a ceně dovolené (cca 11 000–13 000 Kč) činí pouze **necelé 1,6% z celkových nákladů** na dovolenou pro jednu osobu.

Konkrétnější informace o tom, jak se připravit před výjezdem do zahraničí lze získat např. od Centra mezinárodních úhrad www.cmu.cz nebo na bezplatné infolince pojišťovny Generali 800 150 155.

